

Basisstof 1 Organen van dieren**orgaan**

deel van een organisme dat een bepaalde taak uitvoert

orgaanstelsel

groep van samenwerkende organen die gezamenlijk een bepaalde functie hebben

Basisstof 2 Organen van planten**hoofdwortel**

de wortel van een plant die naar beneden groeit

zijwortel

vertakkingen van een hoofdwortel

wortelharen

dunne uitstulpingen aan de uiteinden van wortels

wortelstelsel

alle wortels van een plant

mineralen

opgeloste zouten in het water in de bodem die nodig zijn om planten in leven te houden

reservestoffen

stoffen die een organisme niet meteen nodig heeft en opslaat voor later gebruik

stengel

deel van de plant tussen de wortels en de bladeren

houtachtige planten

planten waarbij de stengels stevig zijn omdat ze veel hout bevatten

kruidachtige planten

planten waarbij de stengels alleen stevig zijn als ze genoeg water kunnen opnemen

bladsteel

deel van een blad waarmee het aan de stengel vastzit

bladschijf

het platte gedeelte van een blad

nerven

structuren in een blad die zorgen voor stevigheid en transport van water en andere stoffen

bladmoes

materiaal in een blad dat tussen de nerven ligt

vaten

lange dunne buisjes in de stengel van een plant die water, mineralen en glucose transporteren

vaatbundel

groep vaten die bij elkaar in een plant liggen

vatenstelsel

alle vaten van een plant

Basisstof 3 Weefsels**cellen**

bouwstenen van organismen

weefsel

een groep cellen met dezelfde vorm en functie

tussencelstof

vloeibare of harde stof die tussen de cellen ligt

opperhuid

een laag cellen aan de buitenkant van een blad die beschermt tegen invloeden van buitenaf

huidmondjes

kleine openingen in een blad van een plant, die koolstofdioxide opnemen uit de lucht en zuurstof afgeven

cambium

laag cellen dicht onder de schors die nieuw hout vormt richting het midden van de boomstam

jaarring

al het hout in een boomstam dat in één jaar is gevormd

Basisstof 4 Cellen**cytoplasma (celplasma)**

dikke vloeistof die bestaat uit water met opgeloste stoffen

celmembraan

een dun vliesje om het cytoplasma

celkern

deel van een cel dat bestaat uit kernplasma en dat is omgeven door het kernmembraan, het regelt alles wat er in de cel gebeurt

kernplasma

stof in de celkern

kernmembraan

membraan om het kernplasma

celwand

een stevig laagje om een plantaardige cel

vacuole

blaasje in plantaardige cellen dat gevuld is met vocht

plastiden

korrels in een plantaardige cel met een speciale functie, bijvoorbeeld: bladgroenkorrels, kleurstofkorrels en zetmeelkorrels

bladgroenkorrels

plastiden waar fotosynthese plaatsvindt

kleurstofkorrels

plastiden die bloemen en vruchten hun kleur geven

zetmeelkorrels

plastiden waarin zetmeel is opgeslagen

celorganellen

delen van een cel met een eigen functie

Basisstof 5 De celkern**chromosomen**

dunne 'draden' bestaande uit DNA die alles regelen wat er in de cel gebeurt

lichaamscellen

de cellen waaruit je lichaam is opgebouwd

DNA

twee strengen opgebouwd uit vier basen die informatie voor je erfelijke eigenschappen bevatten

basen

vier onderdelen van DNA die worden aangegeven met de letters: A, T, C en G

basenpaar

twee basen die precies in elkaar passen, dit zijn: A-T en C-G

erfelijke eigenschappen

eigenschappen waarvoor je de informatie van je ouders erft

gen

basenparen die samen nodig zijn voor één of meer eigenschappen

Basisstof 6 Celdeling**celdeling**

ontstaan van nieuwe cellen

moedercel

cel waaruit twee nieuwe cellen ontstaan door celdeling

dochtercellen

cellen die ontstaan bij celdeling

plasmagroei

groei van een cel door de toename van de hoeveelheid cytoplasma

gespecialiseerde cel

cel met een bepaalde functie

celcyclus

het terugkerende proces van celdeling, groei, en weer een nieuwe celdeling

stamcellen

cellen die zich oneindig vaak kunnen delen

embryonale stamcellen

cellen waaruit alle verschillende typen cellen kunnen ontstaan

Extra stof 7 Eencellige organismen**eencelligen**

uit één cel bestaand

amoebe

eencellig organisme dat zich voortbeweegt door het vormen van schijnvoetjes en voedsel verteert in voedingsvacuolen

pantoffeldiertje

eencellig organisme dat zich voortbeweegt door middel van trilhaartjes en voedsel verteert in voedingsvacuolen

schijnvoetjes

uitsteeksels van een amoebe die gevormd worden doordat het cytoplasma in één richting stroomt

voedingsvacuole

blaasje in de cel waar voedsel wordt verteerd en vervolgens wordt opgenomen in het cytoplasma

trilhaartjes

dunne uitsteeksels op het celmembraan van een pantoffeldiertje waardoor het kan bewegen en eten

celmond

instulping in de cel waar voedsel terechtkomt in de voedingsvacuole

celanus

deel van de cel waar onverteerde resten worden verwijderd

Extra stof 8 DNA-onderzoek**DNA-verwantschapsonderzoek**

onderzoek waarbij het DNA van mensen wordt vergeleken om te bepalen of zij familie van elkaar zijn

DNA-profiel

een tekening of tabel van het DNA van een persoon

bandjes

streepjes die het aantal herhalingen van dezelfde basenvolgorde in het DNA weergeven